

خبر در خبر

ایرنا بهشاد حسینی، ناظر تزیینات معماری اداره کل میراث فرهنگی اصفهان گفت: عوارض و سوراخ‌های روی ستون‌های چهلستون که به تازگی تصاویر آن در فضای مجازی منتشر شده است، جدید نیست و ربطی به موریانه ندارد.

ایرنا محمد کریمی، استاندار سیستان و بلوچستان با بیان اینکه پیکری حقایه هیرمند باید موضوع دائمی و جدی باشد، گفت: درخواست داریم همان‌طور که برای دریاچه ارومیه ستاد ملی تشکیل شد برای دریاچه هامون نیز ستاد ملی تشکیل شود.

مهر علی محمد طهماسبی بیرگانی، دبیر ستاد ملی گردوغبار کشور گفت: سیستان بحرانی‌ترین کانون گرد و غبار کشور به شمار می‌آید و از وضعیت بدی برخوردار است. باتوجه به کانون خارجی منشأ آلودگی هوا و افزایش حجم ریزگردها در این منطقه، باید با تدوین برنامه‌های برون‌مرزی، در کنار اقدامات داخلی، به کاهش این مخاطرات کمک کرد.

ایستا محمود صادقی، معاون سفارت ایران در ترکمنستان گفت: پس از رفع محدودیت‌های کرونا و باز شدن مرزهای ترکمنستان، رفت‌وآمد بین اتباع دو کشور افزایش بسیاری یافته است. گردشگران ترکمنی بیشتر با هدف تفریح، تجارت، دیدن مکان‌های زیارتی و بعضاً معالجه به ایران سفر می‌کنند. سفارت جمهوری اسلامی ایران در عشق‌آباد و سرکنسولگری کشورهای در مر و علاوه‌بر ارائه تسهیلات و صدور سریع روادید برای گردشگران ترکمنستانی، همواره در تلاش است تا از طریق نهادهای ذی‌ربط در ایران، سفرسهل و ساده‌ای را برای مسافران ترکمنی در ایران فراهم کند.

یتنا نقی شعبانیان، معاون امور جنگل سازمان منابع طبیعی با بیان اینکه براساس سند ملی احیای جنگل‌های زاگرس، برای اجرای برنامه ۱۰ ساله نجات این جنگل‌ها به ۱۰۰ هزار میلیارد تومان اعتبار نیاز است، گفت: اگرچه مساحت جنگل‌های زاگرس همچنان حدود ۶ میلیون هکتار برآورد می‌شود، اما در طول چند دهه گذشته تاج‌پوشش گیاهی یک میلیون هکتار از این جنگل‌ها به زیر-۱۰ درصد کاهش یافته، این درحالی است که براساس تعاریف علمی، تاج‌پوشش کمتر از ۱۰ درصد عملاً در تعریف جنگل محسوب نمی‌شود.

ایستا براساس اعلام شرکت کنترل کیفیت هوای تهران، میانگین کیفیت هوای پایتخت در شرایط قابل‌قبول قرار دارد. آلاینده شاخص هوای پایتخت طی ۲۴ ساعت گذشته «ذرات معلق کمتر از ۲.۵-میکرون» با میانگین ۹۸ بود.

ایرنا آرش فندجی، معاون سازمان پدافند غیرعامل کشور در همایش تخصصی پدافند کالبدی و حفاظت از زیرساخت استان تهران تأکید کرد: در شهرستان ری شاهد انبارهای متعدد از دپو لاستیک خودرو هستیم که باید سریعاً برای امحا آن، حتی به روش دفن کردن اقدام شود، زیرا این اقدام اصلاً نباید در مجاورت هوا قرار گیرد و امکان آلودگی زیست‌محیطی و بروز بیماری از طریق آب‌های راکد و خودروهای فرسوده دیوشده وجود دارد.

گزارش

زیست‌بوم/ آیا مانع اصلی در برابر حل معضل خشکسالی، کم‌آبی، طوفان گردوغبار در سیستان و بلوچستان بحث اختصاص اعتبار لازم بوده است؟
آیا دولت‌های مختلف در چهار دهه گذشته به مسأله معضل‌های محیط زیستی سیستان و بلوچستان بی‌توجه بوده‌اند؟
کارشناسان یادآور می‌شوند فقط در یک مورد اعتبار اختصاص یافته به پروژه انتقال آب از عمان به دشت سیستان، کمی کمتر از نصف کل اعتبار عمرانی کشور در سال ۱۴۰۱ است.

حجت میان‌آبادی، پژوهشگر

دیپلماسی آب و استادیار دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس می‌گوید: «بودجه‌های بسیار کلانی برای این استان تخصیص داده می‌شود اما خروجی مطلوب را نداشته است.» به گفته میان‌آبادی عدم نگاه صحیح و تقلیلگرا در درک مسأله دشت سیستان، باعث شده راهکارهای ارائه شده برای نجات دشت سیستان، این دشت را به بهشت پیمانکاران تبدیل کند. او در پاسخ به اینکه چقدر بودجه تنها صرف حل مسأله آب فقط در دشت سیستان شده، به طرح‌های هزینه‌زای بی‌سرنجام اشاره می‌کند و می‌گوید: «در دهه ۷۰ یک پروژه‌ای در سیستان به نام نیم‌لوله‌ها با ۱۲۰۰ میلیارد تومان با (رقم آن روزها) اجرا شد.» این پروژه قرار بود آب در یک نیم‌لوله‌ای به سرزمین‌های کشاورزی

ببرد. میان‌آبادی می‌گوید«بعد از افتتاح طرح، متوجه شدند که باد در منطقه خیلی شدید و تبخیر هم بسیار بالاست، بنابراین تمام پروژه بدون استفاده ماند.»
به گفته میان‌آبادی، پس از اجرای چند برنامه دیگر، پیمانکاران در ابتدای دهه ۹۰ به سراغ اجرای پروژه «تمام لوله» رفتند. میان‌آبادی به شبکه افق می‌گوید: «این سری گفتند با پروژه تمام لوله، کشاورزی را در ۴۶ هزار هکتار توسعه می‌دهیم. برای آن پروژه، ۸۵۰ میلیون دلار بودجه گذاشتند، یعنی تقریباً با توجه به قیمت امروز ارز، ۴۶ هزار میلیارد تومان پول.» میان‌آبادی می‌گوید در زمان اجرای پروژه با تمام مقامات کشوری، استانی، شهری دخیل در ماجرا گفت‌وگو کرده: «حتی در جلسه با فرماندار

ایرنا

معضل بی‌آبی در سیستان و بلوچستان چگونه حل می‌شود؟

دشت سیستان؛ بهشت پیمانکاران

دو

در دهه ۷۰ یک پروژه‌ای در سیستان به نام نیم‌لوله‌ها با ۱۲۰۰ میلیارد تومان با (رقم آن روزها) اجرا شد. این پروژه قرار بود آب را در یک نیم‌لوله‌ای به سرزمین‌های کشاورزی ببرد.

میان‌آبادی می‌گوید بعد از افتتاح طرح، متوجه شدند که باد خلی شدید و تبخیر هم بسیار بالاست، بنابراین تمام پروژه بدون استفاده ماند.

هزینه به نتیجه مناسبی نرسیده است و از گزینه بعدی رونمایی شده‌است؛ انتقال آب از دریای عمان به زابل.» او در پاسخ به این سؤال که بودجه این پروژه چقدر است، می‌گوید: «۱۸۰ میلیارد دلار (یک و هشت دهم) معادل صد هزار میلیارد تومان برای این طرح اعتبار گذاشته‌اند.» این طرح تنها یک خط است و قرار است آب را به زابل برود.

اوبسرای آنکه میزبان این بودجه را به مخاطب یادآور شود، می‌گوید: «تمام بودجه عمرانی کل کشور در سال ۱۴۰۱، ۲۵۰ هزار میلیارد تومان است.» میان‌آبادی می‌گوید: «مردم سیستان و بلوچستان حتماً باید بدانند چه اعتباری صرف حل مشکل آنها شده است اما حق هم دارند بپرسند که چرا لوله بتنی روی زمین حتی یک قطره آب هم ندارد.»

دشت سیستان برای ادامه حیات چقدر آب می‌خواهد
میان‌آبادی می‌گوید: «دشت سیستان برای اینکه فقط حیات داشته باشد نه این که توسعه آنچنانی در آن اتفاق بیفتد، بین سه هزار تا ۵ هزار میلیون مترمکعب آب نیاز دارد. کل آبی که قرار است طی این پروژه و با آب شیرین کن از دریای عمان با اعتباری ۱٫۸ میلیارد دلاری به دشت سیستان باید چقدر است؟ ۴۰ میلیون متر مکعب در سال.»

او تأکید می‌کند حتماً باید آب این به مردم دشت سیستان برسد. اما درد کجاست؟ درد اینجاست که برخی از مقامات استانی می‌روند به مسئولین می‌گویند اگر این پروژه اجرا شود کل مشکلات سیستان و بلوچستان حل می‌شود. اشاره میان‌آبادی به حرف‌های نماینده زابل است که گفته است اگر آب عمان نباید به دشت سیستان، این دشت زمانی مشکل کم‌آبی پیدا می‌کند که اقیانوس‌ها خشک شوند. به اعتقاد او و بسیاری از کارشناسان پروژه‌ها قربانی نگاه سیاسی و وعده‌های خارج از توان فنی و کارشناسی می‌شود. نماینده سابق زابل هم قبل از طرح ۴۶ هزار هکتاری گفته بود این طرح سیستان را به قطب کشاورزی تبدیل می‌کند. میان‌آبادی می‌پرسد: در نهایت چرا تمام پروژه‌ها در سیستان و بلوچستان به دشت سیستان ختم می‌شود؟ این کارشناس اعتقاد دارد که طرح‌ها شاید به مردم منطقه آب نرسانند اما ظاهراً برای پیمانکاران نان دارند. او در نهایت دشت سیستان را بهشت پیمانکاران می‌خواند.

سجاد انتشاری، کارشناس ارشد مدیریت آب هم اعتقاد دارد که عدم یکپارچه‌نگری به مسائل اجتماعی، اقتصادی و... به آب در این منطقه، غلبه نگاه سیاسی و سازه‌ای بر نگاه فنی باعث شده تا پروژه‌های با هزینه‌های بالا اجرا شوند اما نقشی در حل مسائل دشت سیستان نداشته باشند.

او در یک برنامه تلویزیونی در شبکه «افق» به اجرای طرح ۴۶ هزار هکتاری که در دهه گذشته اجرا شد اشاره می‌کند و می‌گوید: «در این طرح ۴۶ هزار هکتار اراضی جدید در دشت سیستان را وسعت دادند و آن را به آبیاری تحت فشار مجهز کردند اما طرح بی‌نتیجه ماند.»

مردم محلی از همان ابتدا به طرح یا دیده تردید نگریستند. طرح، حتی در اراضی کشاورزانی که از هیرمند حقایه داشتند و زمین‌شان تشنه مانده بود هم اجرا نشد.

انتشاری این طرح را یک اشتباه می‌خواند و می‌گوید: «چه بسا اگر وضعیت سدسازی در افغانستان پیش‌بینی می‌شد اصلاً این همه سرمایه صرف اجرای این پروژه نمی‌شد.»

تأثیر یک بازارچه مرزی در دیپلماسی آب
انتشاری به تعطیلی بازارچه مرزی میلک در دشت سیستان در سال‌های گذشته اشاره می‌کند و می‌گوید: «این بازارچه یک نقطه اقتصادی و یک بازارچه اقتصادی بین کشور ایران و افغانستان در منطقه دشت سیستان ایجاد کرده بود. هرچقدر وابستگی مردم افغانستان به این منطقه بیشتر می‌شد، قاعدتاً کمک می‌کرد تا الان در مذاکره دست برتر را داشته باشیم. این وابستگی اقتصادی دو کشور می‌توانست کمک کند تا رودخانه هیرمند به جریان بیفتد.» او کسانی که بازارچه را تعطیل کردند مخاطب قرار می‌دهد و می‌گوید: «انل آنها باید پاسخگو باشند چرا یک بازارچه مرزی را با ظرفیت بسیار بالا که دوستان ما در کشور مجاور به آن مراجعه می‌کردند و تجارت فوق‌العاده‌ای وجود داشت، تعطیل کردند؟»

این کارشناس اعتقاد دارد که نتایج طرح‌های اجرا شده با هزینه‌های بسیار بالا، نشان می‌دهد نه تنها نقشه راه و برنامه‌ریزی در پیوند با آب در این استان وجود نداشته است که حتی ساده‌ترین مسائل فنی بررسی نشده است.

هر یک خود به تنهایی ظرفیت بالقوه دارای فرصت قابل بهره‌برداری هستند.

در سامانه جامع پهنه‌بندی وزارت جهاد کشاورزی (آمار نامه ۱۴۰۰- ۱۴۰۱) تاکنون اطلاعات عمومی ۵، ۲۸۳، ۷۰۰ بهره بردار شامل: ۵۴۳، ۲۸۱، ۵ بهره بردار حقیقی و ۴، ۱۷۲ بهره بردار حقوقی، از سطح ۹۷، ۷۷۵، ۹۶۷ هکتار و ۱، ۴۱۶ شهر تحت پوشش در ۴۷۰ شهرستان ثبت شده است.

نکته قابل تأمل این است که در برنامه‌های وزارت جهاد کشاورزی استحصال آب تجدیدپذیر و پایدار بی‌رنگ است. باوضفی که می‌توان بر عملکرد در واحد سطح محصولات زراعی در حدود ۱۲، ۵۷ میلیون هکتار سطح کشت در سال زراعی ۱۴۰۰- ۱۴۰۱ تأمل کرد که ۴۱، ۴۸ درصد اراضی تحت کشت دیم بوده است، اما از میزان تولید ۸۴، ۷۷ میلیون تن محصول زراعی کشور تنها ۰، ۴۰ میزان تولید از اراضی دیم برداشت

دو

متوسط بارندگی کشور روند کاهشی دارد، در حالی‌که میزبان افزایش تخریب نیز در حد سه برابری طبعاً با روند از دست دادن پوشش گیاهی و افزایش دما با یک روند مواجه است

یک مؤلفه از تصمیم و رفتار مبتنی بر عقلانیت و پرمزیت این است که در دیم‌زارهای مناطق کوهستانی کشور، اراضی بایر و رها شده -حفظ کاربری اراضی- همیشه سبز بودن مناطق کوهستانی - توسعه زنبورداری - تولید علوفه و توسعه دامپروری - توسعه گردشگری - بهبود تنوع زیستی و...

مقابله با اثرات خشکسالی را مبتنی بر عقلانیت تهیه و به اجرا بگذارد. بنابراین باید از انتقال آب حوزه به حوزه و برداشت آب از سفره‌ها و ذخایر زیرزمینی صرف‌نظر و به امکان استحصال آب از میزان کاهش تبخیر و افزایش جذب و نفوذ ریزش جوی اندیشه و اکتفا کرده و در مصرف قناعت پیشینه کرد.

تراکم و افزایش پوشش گیاهی متضمن بقای کشور در ریل تحول توسعه است و طبعاً ادامه روند تخریب و کاهش پوشش گیاهی، بستری برای تبدیل تهدیدات زیستی به بحران‌ها و لاجرم مهاجرت جمعی اجباری بسیاری از آبادی‌ها و شهرها تا ۱۰ سال آتی است. متوسط بارندگی کشور روند کاهشی دارد، در حالی‌که میزان افزایش تخریب نیز در حد سه برابری طبعاً با روند از دست دادن پوشش گیاهی و افزایش دما با یک روند افزایشی مواجه است.

یادداشت
بهزاد انورج
کارشناس منابع طبیعی

اگرچه ایران از لحاظ پوشش گیاهی جزو کشورهای کم پوشش محسوب شد و مدیریت سنتی در منابع طبیعی نیز تاکنون قادر به اجرای برنامه‌های مفید و مؤثر برای تغییر و تحول توسعه نشده است اما ایران از لحاظ کارشناسی و دانش و تخصص مرتبط با مدیریت منابع طبیعی بسیار غنی‌تر از کشورهای منطقه در قرون گذشته به نسل حال و آینده با چند درس آموختگی می‌گوید: روی دوستی با کشورهای منطقه نباید حساب باز کند بلکه باید برنامه

آذر و توران رهاسازی نمی‌شوند

حسن اکبری معاون محیط زیست سازمان حفاظت محیط زیست درباره رهاسازی «آذر» و «توران» - دو توله یوز آسیایی در اسارت- به ایستا گفت: از یوزپلنگ‌های موجود در اسارت برای تکثیر استفاده و نسل‌های بعدی در طبیعت رها خواهند شد.

این توله‌یوزها قابلیت رهاسازی را ندارند چراکه تنها یوزپلنگ‌هایی که در طبیعت رشد کرده‌اند، توانایی بقا در این محیط را دارند و تلاش ما بیشتر در این راستا است که امنیت زیستگاه‌های اطراف توران را افزایش دهیم وهمچنین میزان طعمه‌ها را بیشتر کنیم و بتوانیم شرایط زیستگاهی را بهتر کنیم. به خصوص در شمال و شرق توران زیستگاه‌هایی در خارج از محدوده حفاظت شده توران وجود دارند که نمی‌توانیم بر آن مناطق، مدیریتی اعمال کنیم چراکه جزو مناطق چهارگانه نیستند علاوه برآن مسأله محدودیت نیرو و اعتبارات نیز وجود دارد.

عکس: فضای مجازی

عکس: هیرات آریا